

GYÖRFFY ÁKOS

Nem lehet vége

1976-ban született. Költő.
Legutóbbi írását 2018. 12.
számunkban közzöltük.

2002 őszén kaptam egy képeslapot Krasznahorkai Lászlótól. Október lehetett, nem emlékszem pontosan. Egy szerelem kétségbeejtő labirintusában botorkáltam épp, ha szabad így kifejeznem. A lány már nem volt Magyarországon, néhány nappal a képeslap megérkezése előtt utazott el. A képeslap viszont ott készült, ahová a lány elutazott. A képeslapon valami olyasmi állt, hogy „még nem lehet vége egészen semminek, ha valaki ennyire tudja, hogy vége van”. Hogy mi az, amiről ennyire tudom, hogy vége van, arról fogalmam sem volt. De hogy vége van, azt biztosan tudtam. Azon az őszön — még a képeslap érkezése előtt — került a kezembe Krasznahorkai *Háború és háború* című regénye. Rég volt rám könyv ilyen elementáris hatással. Ez a szerelem kétezer-kettőben radikálisan felforgatott mindent, ami felforgatható volt. Rám is fért a felforgatás, mert akkor már rég nem tudtam, élek-e még egyáltalán, hogy van-e egyáltalán életem. A vége persze az lett, mint szinte minden esetben, hogy ott maradtam felforgatva, szétdúlva, mintha egy súlyos műtét után a sebész elfelejtené visszavarni a jókora vágást a hasfalra. Vagy a koponyán. De inkább a szív körül. Eleven, nyílt sebekkel járni az ég alatt nagy ajándék, még akkor is, ha olykor inkább a halált választaná az ember. Akkoriban már mélyen benne jártam azokban a versekben, amelyek aztán két évvel később jelentek meg *Akutagava noteszéből* címmel. Dr. Korin Györgynek, a *Háború és háború* elbeszélőjének végtelen monológjai vízjelként ott rejtőztek ezekben a versekben. Ha nem is mindben, de egy részükben mindenképp. Ezt akkor is tudtam, ma meg aztán végképp tudom. Akkoriban sem zavart, ma meg aztán végképp nem zavar. Vannak dolgok, amelyeket olyan sokféleképpen nem lehet elmondani. Vannak hatások, amelyek elől nehezen tér ki az ember, főleg akkor, ha azt látja, hogy a hatás forrása bizony jóval előrébb jár azon a homályos úton, amelyen ő maga is botladozik. Az irodalom művelése egymásra hatások nélkül nehezen elképzelhető. Ha az irodalmi művek nem lennének hatással egymásra, nem létezne irodalmi tradíció, vagy egyáltalán, semmiféle szellemi tradíció nem maradhatna fenn tartósan. Az egész a párbeszédre épül, nem az egymástól független, a másikat ignoráló, autisztikus életművekre. De itt most a félelemről lenne szó, jelentsen bármit is a félelem. Soha nem féltem attól, hogy úgymond elhallgatok. Hogy egyszer csak nem lesz több vers, nem lesz írás. Azért nem féltem, mert úgy voltam vele, hogy ha nem lesz többé, akkor sincs semmi. Akkor nem lesz és kész. Évek teltek el úgy, hogy nem írtam verset. Majdnem egy évtized. Volt közben zene. És persze volt közben félelem. Sok féle-

lem. De ez a félelem nem az úgynevezett elhallgatástól való félelem volt, sokkal inkább a megszólalástól való félelem. Vagy inkább a menekülés a megszólalás elől. Olyan nagyon nem muszáj megszólalni, ezt az évek múlásával egyre jobban látom. Ha nincs mit mondanom, minek beszéljek. A dolgok végül is igazán egyszerűek, felesleges bonyolítani őket. Az *Akutagava noteszéből* című könyvem megjelenése után néhány kritikában felvetették a Krasznahorkai-val való hasonlóságot, már ami a nyelvet, az artikulációt illeti. Volt, van, kétségtelen. A huszadik századi magyar irodalom egyik legnagyobb alakja hogyne lett volna hatással rám. Ahogy Mészöly Miklós, Nádas Péter, Oravecz Imre, Hamvas Béla is hatással volt. Soha nem féltém a hatásoktól, sőt. Jó esetben a hatások lassan alámerülnek, feloldódnak, beépülnek a saját művekbe. Ahogy a kert végi komposzthalom langyosan erjedő tömegében válik végül minden porhanyós humusszá. Alkati fogyatékoságok okán (vagy nem is tudom, mi lenne rá a helyes kifejezés) saját fontosságom, megkehrülhetetlenségem tudata mind ez idáig szerencsésen elkerült. A természet közelében, mondhatni a peremén élve naponta kell látnom, milyen fatális tévedés bármiféle fontosságot tulajdonítani annak a homályos entitásnak, amit énnek nevezünk. A félelem ettől persze megmarad. De még mennyire. A természet nem ismeri az ént, én viszont ismerem, holott nem kívántam vele megismerkedni. Hozott anyagból dolgozunk mindnyájan, olyan hozott anyagból, amelyet a legjobb lenne nem cipelni tovább. Mint ez az éles, könnyű, dermesztő napfény, ami lassan bevilágítja a völgyet az ablakon túl. Így, ilyen testetlenül, áttetszően és határozott iránnyal hagyni magunk mögött mindent. Egyedül a természet képes a vigasztalásra, az idegen, az ént nem ismerő, a közönyös, a hallgatag természet. Minden a csend, az elnémulás, a feloldódás, a megszűnés, az eltűnés irányába gravitál. A természet végső, fokozhatatlan csendje fekete lyukként szippant be minden létezőt. Hogy aztán a természet túloldalán, a paraván mögött végre elkezdhesünk élni. Tényleg nem lehet vége igazán semminek, ha ennyire látszik, hogy vége van.